

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmezei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmezei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Kigyó-utca 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Örök törvény.

Minden időnek meg van a maga mozgató ereje. Az emberiség fejlődése utjában hullámvonalat ír le, melyen észlelhető az esés és emelkedés. De rendíthetetlen törvény öröködik felettünk, a mely az eséseket is a haladás szolgálatába kényszeríti.

Egyik kor ideális eszmék rajongó lelkesedésével tölti el az embereket, a kik nemes versenyre kelnek a közérdek szolgálatában. Talán éppen mert a másokért-élés, az egyén érdekeit háttérbe tolja, bizonyos társaság fogja el a nagy idők után az emberiséget és reakcióképpen beáll az önzés, s az egyéni érdekek a közérdek től való emelkedése.

De éppen úgy, mint a természetnek, a különböző évszakok váltakozásában is, meg van a maga rendje, melynek értelmében minden a mi történik bizonyos rend, bizonyos törvények szerint megy végbe: akkép az erkölcsi életbe is rend uralkodik, azaz erkölcsi törvények, melyek megszabják, hogyan cselekedjünk s melyek ha ellene vétünk megboszulják magukat. Ez az erkölcsi rend a világ mivoltában gyökerezik, azaz a világ és annak minden része olyan, hogy annak az erkölcsi rend érvényesítése legfőbb célja s éppen ez okból az erkölcsi törvény a világ legfőbb törvénye.

A világrend erkölcsi törvényeinek teljes rendszerét állítja fel a keresztény vallás tanaiban. Kétezer éves, kipróbált védőbástyája az az emberiségnek, a melyet támadtak sokszor, de meg nem ingattak soha.

Természetes, hogy a vallás midőn az erkölcsi világrend megóvására, az emberiség rendeltetésének teljesítésére törvényeket alkot, azok nem kizárólag egyes ember, nem bizonyos érdekűségeket szolgálnak, hanem irányítanak rendeltetésünk felé, és védik az egész emberiséget.

Mint minden törvény, úgy vallás-erkölcsi törvényeink is korlátokat vonnak az ember köré, a mely korlátok kellemetlenek lehetnek ugyan azok előtt, akik saját énjüket, érzéseiket, vágyaikat képesek volnának az emberiség kárával is érvényesíteni; — de szükségessé az emberiség érdekeinek megóvására. A világrendben élő ember szabad akaratát szükséges volt mindig korlátok közé szorítani, s olyan mederbe terelni, a hol működésével vágyai ellenére is hozzájáruljon az egész emberiség fejlődéséhez.

Az egyén szabadsága mögött szükségképpen ott állanak a társadalom parancsa, az állami törvények, a közérület, a nyilvános lelkiismeret, a közvélemény. Ezek a korlátok, a melyekbe az egyéni akarat hovatovább beleütközik. De a társadalmi és állami világrend mögött még valami magasabb áll, az erkölcsi világrend, melyet állam és társadalom gyakran félreértenek, s néha elnyomni iparkodnak. De az erkölcsi világrend, örök törvények foglalata, a melyet meglehet támadni, de a mely kérihetetlen következetességgel fogja az eltévelyedést önmaga által megbuktatni.

Korunk, melyet legtöbb joggal az eltévelyedés korszakának nevezhetnénk, az államban és társadalomban egyaránt felszínre hozott olyan törekvéseket, a melyek rést ütöttek az erkölcsi világrend korlátaiban, pusztán és kizárólag csak azért, hogy az egyén szabadságát növeljék s az emberi vágyak kielégítését megkönnyítsék. Ezeknek a törekvéseknek sulya nehezedik most reá az emberiség haladására és rántja le magával a hullámvölgybe.

A polgári házasság modern felfogásának hódoló állami rendszere, mely a vallás erkölcsi világrendet védő törvényei ellen támadt, csak természetes következménye volt, azon többlet társadalmi eltévelyedésnek, a mely évek óta, mint súlyos betegség, ragályként terjed a társadalomban s a mely mindenek fölött az egyéni becstelenség, ragályként terjed a társadalomban s a mely mindenképp, utat nyitva a lelkiismeretlenségnek: a gázságoknak a köz-hivatalokba. Nem egyes emberek vétke ez, nem: kizárólag azoké, a kik elkövették, hanem bűne mindenek fölött azoknak, a kik elnézték. A vétekre, a bűnre hajlamosítva van minden ember, s ha bűnössé nem lesz mindenikünk, az nem pusztán jellem-szilárdságunkon, hanem igen gyakran csak az alkalom hiányán mulik, főképpen pedig visszatart annak elkövetésétől bennünket a társadalom ítélete s az állami törvények büntetésétől való félelem. És a míg ez a két tényező szigorú lelkiismeretességgel gyakorolja ellenőrző és büntető hivatását, addig magát a társadalmat a korrupció ragálya veszedelemmel nem is fenyegeti.

Csak is ha különböző mellékes érdekek annyira uralnak társadalmat s államhatalmat, hogy e mellékes érdekeknek feláldozzák magasabb érdekeinket is, csak ez esetben látjuk szörnyű pusztítását a korrupciónak; csak is ez esetben szaporod-

hatnak el környezetünkben az erkölcstelen-ség bélpoklosai, a kikre félelemteljes undorral néz minden tisztább lelkiismeretű ember.

*

Az erkölcsi világrend öröktörvényét látjuk érvényesülni, midőn közéletünkben feltűnnek a reakció első jelenségei.

Ne nézzük pusztán az eseményeket, amint azok előttünk megjelennek, hanem kutassuk azon motívumokat, a melyek azokat létre hozták s fogunk találni sokat, a mely azt bizonyítja, hogy jelen a viszonyokon való javítás óhaja, maga a reakció éppen a legmagasabb helyről indult ki.

A katolikus egyház autonómiájának, rég hevertetett kérdésének felszínre kerülése, nem bizonyos sértett érdekek kien-gesztelése, nem is véletlen, hanem olyan közszükséglet felismerése, a melyet jelen viszonyaink legjobban magyaráznak.

Az új törvények ellentétbe hozták az államot a nagy és hatalmas katolikus egyházzal. Midőn az állam főpatronusi jogát úgy használta, hogy a patronatusa alatt álló egyház jogait támadta meg az államhatalom legnagyobb erősege éppen az volt, hogy a hatalmi joga alá terelt egyházat bizonyos tekintetekben uralhatta.

Természetes, hogy a magasabb egyházi méltóságok kinevezési joga kezében lévén, a katolikus egyház férfiai sorába is beférkőzött a stréber-szellem s akadtak olyan papok, a kik egyházi törvényeikkel ellentétben, az ellenséges irányzat lábai elé vetették magukat, csak azért, hogy a kormány ennek ellenében főpapi méltóságba segítse.

Korrupció ez is, az egyházba férkőzött korrupció, a mely előbb-utóbb veszedelmes lett volna az egyházra nézve. Az államhatalomnak azonban igen kívánatos eszköze, a melylyel sakba tartotta volna a katolikus egyházat.

Midőn a katolikus autonómia kérdése előtérbe lép, bizonyos hogy nem a kormányhatalom érdekeinek előmozdítására történik, hanem azért, hogy teljes életképességét visszanyerve a katolikus egyház, egész erejével közreműködhesse korrumpált társadalmunk meggyógyításánál.

De van egy nagy fontosságú jelensége még a megindult reakzionárius törekvéseknek, a melyek a magyar katonai akadémiák kérdésénél nyilvánul. Ugy látszik első pillanatra, mint közjogi vívmány, a melylyel uralkodónk kegye elárasztott

DOMINO SEC

pezsgő. Versenyez nemcsak az összes hazai, de valamennyi külföldi pezsgő gyártmányával is.

Gyár: VELENCZE (Fejérm.) * Központi iroda: BUDAPEST, Üllői-ut 60. Székesfejérvárt kapható csakis a legelőkelőbb fűszerkereskedésekben.

Mai lapunk 8 oldal.

bennünket. Ha azonban e közjogi vívmány létrejöttének alapokat tekintjük, úgy ismét csak azt látjuk, hogy a háttérben a közéletet purifikáló szándék áll. A szabad-elvű párt számbelileg nagy és hatalmas, de erkölcsi erőnek hiával van. Az erkölcsi alapot pedig nélkülöznie az államhatalomnak nem lehet.

Ezt jelenti ö Felségének a katonai akadémiákra vonatkozó elhatározása. A beteg társadalmat gyógyítani kell, de a gyógykezelésnek egy becsületes és erkölcsös kormányhatalomtól kell kiindulnia. Talán a legközelebbi jövőben meg is fog ez történni.

Lehetetlen ki nem térnünk a mi szűkebb körüli helyi viszonyainkra, a melynek beteges állapota már négy hónap óta foglalkoztatja a város becsületes polgárait, a kik e négy hónap után is szomorúan konsztatálhatják, hogy alig haladtunk valamit is előre.

Az eredményt sokáig késleltette az erkölcsi gyávaság, mely valóságos borzongással hallotta megnyilatkozni e rendszer igazságos kritikáját. És legtöbbet ártottak a gyávák azzal, hogy jobb érzéseikkel ellentétben, nyíltan nem merték bevallani azt, a mit éreztek, vagy a minek bizalmas körben kifejezést adtak.

Az események különben megérlelték a helyzetet, a tarthatatlan tarthatatlanná vált. A polgármester távozása egy új korszaknak jelenti kezdetét s bukását annak a rendszernek, a melyet lehetetlenné tenni 25 éves hivataloskodása alatt sem tudott.

Bizunk polgárságunk erélyében és jóindulatában s megvagyunk győződve, hogy a város érdekeit mellékes érdekékeknek alá nem fogják rendelni!

— Hírek a városházáról. E hó 9-én délután a Vörösmarthi-kör helyiségében többeket összehívtak a városatyák közül. Azt mondták némelyek, hogy ezen az értekezleten a városatyák akezió képes ellenzékké tömörültek, mások azt mondják, hogy ez az értekezlet előkészítése annak a bizalmi nyilatkozatnak, a melylyel Havranek megmaradását akarják lehetővé tenni. A bizalmi nyilatkozatot, a sajtóval szemben akarják a polgármesternek elégtételül nyújtani. Eltekintve, hogy ez a sajtó fáradhatatlan és becsületes működésével szemben igen különös neme volna a hálának, meg lesz még az a rossz oldala is, hogy a város nagy közönsége ellen is fordul, mert hiszen nyilvánvaló, hogy a becsületes emberek kivétel nélkül helyeslik a sajtó állásfoglalását. — Am tarsták meg bizalmi nyilatkozattal állásában a polgármestert, ha a városnak jó, nekünk igazán nem áll utunkba. De vigyázzanak jól mit tesznek, mert a tüzzel veszedelmes játszani és könnyen az ellenkezőjét érhetik el annak, amit szándékosnak. Ugy lehet, hogy a bizalmi nyilatkozat csak egy országos botránynak lesz nyitánya!

Itt emlékezzünk meg arról a nevetséges híresztelésről, a melyet napok óta adnak egymásnak tovább az emberek s amely arról szól, hogy a „Fejérmegyei Napló“ megszűnik. Nem kutatjuk, ki bocsátotta szárnyra ezt a nevetséges hírt, bár reá ismerünk benne a mesterre: azt sem keressük, minő ezébből híresztelik, de azt a leghatározottabban kijelentjük, hogy e hír minden alapot nélkülöző kóhalmány!

A kath. autonomia.

Steiner Fülöp dr. megyés püspökünk most kiadott IX. pástorlevelében foglalkozik a kath. autonomiával.

Értesíti mindenekelőtt a lelkészkező papságot, hogy a hercegprímás a magyarországi kath. autonomiai kongresszusra leendő választáson szavazattal bíró választók összeírásának megkezdése határnapjául f. hó 24-ikét tűzte ki.

Közi azután a kongresszus összehívására vonatkozó legfelsőbb kéziratokat, végül pedig közli a magyarországi katolikus egyház autonómiáját szervező gyűlés tagjainak választási módosztatit, a melyeket egész terjedelmében a következőkben ismertetünk.

1. §. A magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező gyűlés egyházi és világi tagokból áll, oly arányban, hogy az előbbieket egyharmadát, az utóbbiak kétharmadát teszik az összes tagoknak.

2. § Mind az egyházi, mind a világi tagok, kivéve a püspöki kart, mely a 4. §-nak a) pontja alatti módozat szerint jelenik meg, képviselők alapján vesznek részt a gyűlésben.

3. § Mind az egyházi, mind a világi képviselők közvetlen választás útján nyerik megbízásukat.

4. § Az egyházi rend képviselve leendő:

a) a négy érsek, husz püspök és a pannonhalmi főapát által, mint a ki külön egyházmegye-területnek püspöki joghatóságú kormányzója; ha a püspök akadályozva volna, helyettese, — ha pedig a püspöki szék nincs betöltve, a káptalani helyettes foglal helyet a püspökök sorában;

b) az összes káptalanoknak a négy érseki tartomány szerint saját kebelükből választott egy-egy küldöttje által;

c) a tanügygyel tüzetesen foglalkozó öt szerzetes-rendnek, jelesül a premontrai (két tartományuk egynek vétetvén), ciszterciata, sz. benedek- és kegyes-rendieknek, valamint a minoritáknak saját rendtársaik kebeléből választott egy-egy képviselője által; végre

d) a világi papság részéről, beleértve a külön nem képviselt szerzetek áldozárait is, egyházmegyénként választandó 34 papi képviselő által.

5. §. A káptalani képviselő titkos szavazat útján akképen jön létre, hogy minden egyes káptalanban a tagok szavazategyjei a káptalani gyűlésben összeszedetvén, arról, ki mennyi szavazatot nyert, jegyzőkönyv vétetik fel, amely a káptalani főnök által a megyés püspök útján az illető tartományi érsekhez küldetik be, aki egy 5 tagból álló, az érseki káptalan tagjaiból ugyanazon káptalan által választott bizottság közbejöttével a szavazatokat összeszámítja s annak, aki legtöbb szavazatot nyert, a megbízó levelet kiállítja.

Az én vágyam.

Írta: Fűzy Antal.

Mikor fűm az égen a csillag kilobban,
Valami megcsendül a rózsabokorban.
Elhat a harangzó, s visszafelé rája
A kicsi madárnak esteli imája.

Halvány tejút látszik a csillagos égen,
Magamban egyedül álmodozok ébren.
Alszik a virág is, a szellő se rezdül,
Csak az a dal hallik a lombon keresztül.

Mint nappal a madár a sátoros ágra,
Ugy szállós a lellem virágról-virágra.
Minden egyes virág egy ragyogó álom,
A mit elérhetni, leszakítani vágyom . . . !

Mért is ne lehetnék én is egyszer boldog.
Hisz a szenvedésben annyi könnyem omlott!
Mennyi szép reményem a sirba temettem,
Mást boldognak hittam, csak én nem lehettem!

Csak az a jó Isten egy kis viskót adna,
Csak egy kicsit, de ott én lennék a gazda!
Hova be se férne a sok fájó emlék,
Ahol munka után édesen pihennék.

S hogy a kis fészeknek mi hija se lenne:
Mosolygó menyecske csicseregne benne!
Mikor hazatérnék, letörölné szépen
Fehér kis kezével nehéz verejtékem.

Aki dolgozna is, ne csak sütné-főzne,
Együtt fáradoznánk, gyűjtenénk az ósra . . .
Hogy mi tudnánk adni, ha a szegény kérne,
Nem hogy mi szoruljunk panaszos kenyérré.

De amint így tovább szövéim a szép álmat,
Egy kis hajlék fölött a lellem megállott.
Megállt, le is szállott arra a kis házra,
Annak a virágos, kicsi ablakára.

Nem akart, nem tudott álmodozni többet . . .
Bent egy öregasszony olvasgat egy könyvet.
Sok szép lehet benne, mert egyszer se néz fel,
Csak olvasgat buzgón, összekulcsolt kézzel.

Egyszer csak föltekint, szépen keresztet vet,
Azután szép lassan betesszi a könyvet.
Kinéz a csillagos, csendes éjszakába,
— Valakire gondolt — mosolyog a szája.

Kire gondolhatott? Hát ugyan ki másra,
Ha nem arra a rossz, egyetlen fiúra . . . !
Biz az jobban tenné, ha mellette volna,
Akár a versekre sohse is gondolna!

De bolond is vagyok, hogy egyre írom még,
Mikor odaláza szépen megélhetnék!
Hiszen csak most tudom, nincs is egyéb vágyam,
Csak hogy jó anyámat mosolyogni lássam!

A magyar faj vándorlása.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

(Zichy Jenő gróf kaukázusi és középázsiai utazásai. Megjelent Ransburg Gusztáv kiadásában Budapesten A két kötet füve 10 frt, díszkötetben 15 frt.)

A századvégi szellem, mely gyorsan őrli el idegeink erejét, beleveszi magát az irodalomba is. Írók és tudósok lázas munkája éppen ez okból túlermelést mutat a mennyiségben, de a lelkiismeretlenség és felületesség, melyek karöltve járnak a gyorsasággal alig engednek bejutni irodalmi termékeink közé egy-egy értékesebb művet, a melyet aztán irodalmi esemény gyanánt kell fogadnunk.

A modern tudósok, hasonlatosak a napilapok harczeri tudósítóhoz, a kik a redakció szivarfüstös levegőjében írják meg az »öldökli« csaták lefolyását, azzal a közvetlenséggel, mintha az szemök előtt játszódna le. Tudósaink is kutatásaikat a kényelmes muzeumokban végzik leggyakrabban s a mit ott nem láthatnak, azt pótolják merész fantáziájuk hipotesiseivel.

Örömmel kell tehát üdvözölnünk azt a két díszes kiállítású kötetet, a mely Zichy Jenő gróf kaukázusi utazásának eredményét tárja elénk. Gróf Zichy Jenő kétszer járt a Kaukázusban, nemzeti alakulásunk, vándorlástörténetünk nyomait kutatni. Tudós emberek kísérték nagy útjában, hogy minél több szem fürkészzen és minél többféle elme mérlelje a tapasztalatokat. Nem bizonyos ezél végett indult oda a lelkes főúr, hanem kutatni olyan földrészt, melyről sok jel mutatja és utazó tudósok állítják, hogy a magyar vándorlás nyomait lehet ott fölismereni a népek természetében, arczában,

6. §. Az öt szerzetrendnek képvisellete úgy létesül, hogy az egyes szerzet (ház, convent, kolostor) tagjainak szavazategyjei a szavazók gyűlékezésében szintén a titkos szavazás módjára szerint összehozandó, az eredményről jegyzőkönyv vétetik fel és ez a házfőnök által a rendfőnökhöz beterveztetik, ki a rendi kormánytanácsosok vagy kormányvezédek hozzájárulásával összehozandó szavazatok, a legtöbb szavazatot nyertnek a megbízó-levelet kiállítja.

7. §. A világi papság és a külön nem képviselt szerzetek áldozarai részéről választandó 34 képviselő az egyes püspöki megyék közt a megyebeli papság létszáma és másodrendben az ottani kath. hívek számaránya szerint oszlik meg. E felszámolás alapján a fejevári egyházmegye egy papi képviselőt fog küldeni.

8. §. Ezen papi képviselők választásában a káptalani tagok s a külön képviselt szerzetesrendek tagjai nem vesznek ugyan részt, de a választók szabadságában áll azokat is papi képviselőül megválasztani.

9. §. A választás maga az esperesi kerületekhez tartozó papok részéről az e végett egybehívott kerületi gyűlésen, — az esperesi kerületekhez be nem osztott püspöki székvárosok, vagy más helyek papsága és a külön nem képviselt szerzetek áldozarai részéről pedig az illető főesperes által e célból összehívott külön papi gyűlékezeten titkos szavazás útján akként történik, hogy beadatván a szavazategyvek, melyek annyi nevet foglalnak magukban, ahány papi képviselő ama megyére esik, azok összehozandó s arról, ki mennyi szavazatot nyert, jegyzőkönyv vétetik fel, mely a megyei püspökhöz küldetik be.

Azon áldozatok részéről, kik egyházmegyéjük kebelén kívül tartózkodnak, a választás olyképen eszközöltetik, hogy annak nevé, kire szavazatukat adják, lepecsételt boríték alatt, melyre feljegyzetik, hogy a levél az autonómiai választásra vonatkozik, saját megyés püspökhöz küldik be, az átvett levél pedig annak idején, fölbontatlanul, a szavazatokat összeszámító bizottság elé terjesztetik.

10. §. A megyei püspök egy öttagu, a papi képviselők választása alkalmával a megyei papság által külön levélben, melyet a püspök bont fel, választott bizottság közbejöttével, a szavazatokat összeszámítja s azoknak, kik a szavazás folytán az egész megyében viszony-

lagosan legtöbb szavazatot nyerne, mint megválasztott papi képviselőnek a megbízó levelet kiállítja.

11. §. A világiak a szervező gyűlésen képviselteknek:

a) a világi kath. kegyurak részéről választandó 4 képviselő által;

b) az egyházmegyék szerint külön választókerületekben a kath. hívek lélekszámához mért arányban szabadon választott világi képviselők által.

12. §. A kath. kegyurak az illető megyés püspök felszólítása folytán az összes kegyurak sorából négy nevet magukban foglaló zárt szavazategyveket közvetlenül az ország hercegprímásához intézik, ki is a legtöbb szavazatot nyerteknek kiállítja a megbízó levelet.

13. §. A világi képviselők választására minden püspöki egyházmegyében külön választókerületek alakítottak, olyformán, hogy tekintettel az I. pontban megállapított arányra, egyegy kerületre mintegy 60.000 lélek essék, az összegnek felét meghaladó hívek száma pedig külön választókerület alakítására alapul szolgáljon.

14. §. Azon elvnel fogva, hogy a püspöki megyék mint egységek fenntartassanak, az egyházmegye azon esetre is küld világi képviselőt, ha a területén levő kath. hívek száma a megállapított kulcsnál csekélyebb is lenne.

Ugyanazon oknál fogva valamely választókerület nem terjedhet ki több püspöki megye területére.

15. §. A fentebb kifejtett elvekhez képest a választókerületek száma a legújabb (1869-ik évi) népességi adatok nyomán az egyes püspöki megyék szerint akkép állapítottatik meg, hogy összesen 132 világi képviselő lesz. Ezek közül a fejevári egyházmegye 3 képviselőt választ.

16. §. Az ekkép meghatározott számú választókerületeknek az egyes püspöki megyékben a helyi és népességi viszonyok szerinti földrajzi kiszabását a /- alatt mellékelt részletes kimutatás tartalmazza.

17. §. Minden választókerületben egy világi képviselő választatik.

18. §. Választó minden 24 éves, ker. kath. férfi, a ki nem áll valamely bünvádi kereset, illetőleg fenyték alatt vagy nem elmebeteg.

Választható pedig minden választó, ha életének 30-ik évét betöltötte s ha írni, olvasni tud.

19. §. A választók összeírására O hercegsege a primás tüzi ki a határnapot.

Kitűztetvén a határnap, a választási eljárást minden plebániában a helybeli lelkes azzal indítja meg, hogy a határnap előtt legalább nyolcz nappal úgy az anyae gyházban, valamint a távolabb eső és népesebb főkegyházakban is külön összehívja a kath. híveket, előadja az összeírvétel célját, a választási szabályokat felolvassa és a híveket felszólítja, hogy a szükséges összeírásnak teljesítésére s utóbb a választásnak vezetésére a plebániabeli hívek közül egy öttagu bizottságot válasszanak.

Ezen választás a plebános elnöke alatt nyílt szavazattal történik. A választmányba a plebános és helybeli káplán, noha nem világiak, a hívek által megválaszthatók.

Az így választott bizottság maga választja saját kebeléből elnökét és jegyzőjét.

20. §. Minden választóképes összeírandó s az összeírás eszközölésére népesebb plebániákban s a távolabb eső főkegyházakban albizottságok alkalmazandók. Ily esetben az öttagu bizottság tagjainak száma akként szaporítandó, hogy minden albizottság legalább három tagból álljon.

Az összeírt választók névjegyzéke a választást megelőző 8 napon át az egyházközség valamely középületében megtekinthetés végett ki-tétetik, hogy a névjegyzék netaláni hiányainak kiigazítására alkalom nyujtassék.

A ki az összeírás ellen tett panaszára az összeíró bizottságnál orvoslást nem nyer, azt az alább 27. §-ban kijelölt központi bizottságnál sürgetheti, mely e tárgyban véglegesen intézkedik.

21. §. A fentebbi 19. §-ban körülírt bizottság kitűzi a választás napját, annak kellő kihirdetéséről gondoskodik s a választásnál egyuttal mint szavazatszedő-választmány is működik.

22. §. A választás egyes plebániáknál oly módon történik, hogy az anya- és főkegyegekben együttesen és csak a népesebb és távolabb fekvő főkegyházakban vétetik külön fogamatba.

A választás, annak kezdetétől számítva, legfeljebb három nap alatt befejezendő.

23. §. Választási jogát mindenki csak egyszer és ezen plebániában gyakorolhatja, a melyben választónak beiratott.

A kik kegyuri czimen a választási külön-jogot egyénleg gyakorolni hivatják, a közsegekben többé nem választhatnak, de választathók.

24. §. A szavazás közvetlenül, személyesen és nyilvánosan akkép történik, hogy a szavazatok a 19. s 20. §-ban érintett választmány

szokásaiban, öltözetében házi eszközeikben, sőt nyelvökben is.

A hun-magyar népek a vándorlás közben három részre szakadtak. Az egyik nyugotra nyomult s megállapította a magyar nemzetet, mely nyelvét megőrizte. A másik két töredék közül az egyik észak-keletnek fordult s valahol a baskírság mai területén olvadt be a többi népekbe, míg a másik a Kaukázus (Perzsia) felé vette útját. A Kaukázus felé irányult tehát figyelmem — írja gróf Zichy Jenő — nemesak azért, mert a magyarfajta népelemnek 800 éven át tanyája volt e terület, hanem azért is, mert a Kaukázus sok más népek is menedéket nyujtott s ha valahol, hát itt tételhettem föl a magyarság nyomainak napjainkig való fennmaradását. S az volt a kérdés csak, mily népek közt kell keresnem a nyomokat.

A Kaukázust a legősibb idők óta fogva lakta az a népcsalád, mely napjainkban a Kaukázuson kívül a föld berekéségén másutt nincsen elterjedve. Ez a nép a Kaukázusi vagy alaródi (aratóti) nyelvileg magában áll, faj szerinti a barna rászt alkotja, közös eredetű a semita-khamita népekkel s a dél-európai és ázsiai árájakkal. Ujabb és újabb áramlatok módosították, turk-skytha, aztán a magyar fajta elem: hun, avar, magyar. Erre ismét a népvándorláskori és későbbi turk áramlat rétege következett. A magyar fajta elemeknek kétség-telenül hatnia kellett, de a hatás nyomai csak északon maradtak meg, a hol a magyar fajta és a kései turk réteg összeolvadásából képződött a kumük, karacsaj, hegyi kabard stb. népség. Kaukázus ősnépei közt a cserkesz volt a legnyugodtabb s így a Lebadiából vissza Perzsiának fordult magyarok ezt érték leg-

előbb s így a nyomokat legelsőbben is itt kell keresnünk.

Dagesztan népei a magyarságból sokat öriztek meg. Ezt Klaprot, a híres Kaukázusi népbuvár is hirdeti. A dagesztáni leszgek egyik töredékének ma is avar a neve; egyik nagy bérce Hunság is hasonlóságot lát a magyar és ottani nevek közt. Ezt Zichy is bizonyítja. Az Adilla (Atilla) elnevezés Dagesztan majd minden falujában megvan, ép úgy a Bleda vagy Budak, Armos (Almos), Leel (Lehel), Geissa (Geiza) és több helység és családnév, melyek nálunk is előfordulnak. Ott vannak a Kaspi tengertől nyugatra a Kuma folyó partján a régi híres város Nagy-Madsar romjai, ott Kicsik-Madsar, a Madsar-szu (magyar víz) és a Madsar folyó.

A Kaukázus felkutatása azonban nem könnyű. Sok része ismeretlen. Vannak népek, melyek nyelvétől alig ismerünk egy pár szót. Néprajz, anthropológia, történelem, régészet, nyelvészet mind igénybe veendő. Zichy jól tudta ezt. „Utazásaim célja nem az volt — ugymond — hogy a kérdést azonnal megoldjam s a magyarság nyomait legott összegyűjtsem, hanem csak az, hogy megismerjem a helyi állapotokat, viszonyokat, általános impressiókat gyűjtsek a Kaukázus népeiről s kikémleljem azt a talajt, melyen a jövő rendszer keltésait kell majd megindítani, fölépíteni.“ Akarta látni saját szemével, a mit a Kaukázusról olvasott, s aztán lehetővé tenni a szakemberek számára, hogy magok ítéljenek. Szakembereket vitt magával, gyűjteményeket szerzett minden tárgyakból és eszközökből. Gazdag régészeti és néprajzi gyűjteményvel tért haza. Ezek szakszerű leírását is elkerül-

hetetlennek tartotta. Ezt nyujtja most a nagy disztribúció, oly sok ábrával, fényképi fülvétel.

A nagy munka beosztásáról, tartalmáról most nem írunk. Tümelked képével azonban ezt látni is kell s gazdag tartalmát gondosan olvasni. A magyar faj eredetének nyomozásában elért újabb eredményekkel nem kérédik, nem vitázik. Hanem tárgyilagosan feltárja egy gondos utnak, nagy figyelemmel végrehajtott vizsgálódásait és összeállítja a szükséges adatokat. Bevezetésül gróf Zichy Jenő megírta a magyar faj vándorlásáról a maga meggyőződését, mely őt a finugor eredetét hirdetőktől elválasztja. Aztán a mű többi részében tárgyilagos adatok gazdagsága következik: a kaukázusi népek leírása mindazon tárgyak ismertetésével, melyeket Zichy ott gyűjtött, melyek kiterjednek az aprólékoságokra is, a szíjig, ostorig, késig. Dr. Jankó János írta le a néprajzi gyűjteményt, dr. Posta Béla a régészeti. A magyar szöveget párhuzamosan kíséri a francia. Így tehát az egész művelt világnak szól a könyv egy még csak kevéssé ismert, nagy földterületről. Ezt Zichy, a magyarság nyomait kutatva, nézte sokféle szempontból. Ezt a kutatást tehát egy nevezetes segédeszközzel járólódotta meg, melyhez a lelkesedésen és fáradozáson kívül nagy áldozatkészség is kellett.

Nem olyan süri eset nálunk, hogy tudományos vagy ideális célokra egyesek áldozatokat hoznak. Gr. Zichy Jenő a kutatók nemes elhatározásával indult neki a fárdalmas utnak s a mecenások bőkezűségével biztosította a tudomány számára az eredményt, melyet im, további fűrészlet és ítelet alá bocsát most.

A magyar tudományosság mély halája illeti érte!

által legott jegyzékbe vétetnek. Felkiáltás után választásnak helye nem lesz.

25. §. A választást vezénylő bizottság, miután a szavazatok pontosan jegyzőkönyvbe vezette, azt a bizottsági elnök és legalább két tag által aláírva, a választókerület központjára beküldi.

26. §. A választókerületek központjain a központban levő plebániáknak és a legközelebbi hat plebániáknak elnökeiből központi bizottság alakul.

27. §. Ezen bizottság kétszer tartja ülését: először a kerületbeli szavazók összeírása után a 20-ik §-ban megengedett felszólamlások eligazítása végett, és másodsor a beérkezett szavazatoknak teljes nyilvánossággal eszközölt összeírásáért végett. Ezen központi bizottság elnöke a helybeli bizottmányok elnöke egyszersmind, kivéve a helybeli összeírás elleni panaszok esetét, mely esetben más tagját választja elnökül a bizottság. Az elnök kötelessége mindjárt a vidéki bizottmányok megalakítása után a szomszéd bizottmányok elnökeit meghívni és ekként megalkotni a központi bizottságot. A központi bizottság mindjárt első összejövetelekor meghatározza ülési határnapját és annak közhírré tételéről gondoskodik, azt illetőleg a megyés püspöknél hivatalos köröztetés végett bejelenti. A bizottság jegyzőkönyvet tartozik vezetni; a választás eredményéről vezetett jegyzőkönyv az elnök és a jegyzőn kívül még legalább is egy bizottsági tag által is hitelesítendő és két egyenlő példányban kiállítandó.

28. §. A ki a választókerületben viszonylagosan a legtöbb szavazatot nyerte, ama kerületnek választást képviselője.

29. §. A 27-ik §. szerint felvett és aláírt jegyzőkönyvnek mindkét példányát a megyés püspökhöz küldetik fel, ki az egyik példányt a püspöki levéltárba teszi, a másikat a megválasztott képviselőnek megbízó levél gyanánt elküldi.

30. §. Ha a választott akár papi, akár világi képviselő, a reáesett választást el nem fogadja, arról utóbb lemond, vagy több helyütt megválasztva, egy mellett nyilatkozik, vagy végre, ha valamelyik képviselő meghalna, a szervező gyűlés vagy ha ez együtt nincsen, a herceggel új választást rendel.

31. §. A megyés püspök a maga területén történt választások eredménye felől az ország herceggel értesíti, ki a szervező gyűlés összejövetelének napját kitiúzi és annak tagjait Budapestre egybehívja.

32. §. A szervező gyülekezeten elnöke az ország herceggel; alelnököt a világiak közül a gyűlés választ.

33. §. A gyűlés első napján az elnöklő herceggel által egy papi és két világi közjegyző kijelöltetve, a jelen választási szabályoknak, valamint a meghívó iratnak felolvására után két egyházi és négy világi tagból álló igazolási bizottság választatik a megbízó levelek átvizsgálására.

34. §. Mind az egyházi, mind a világi képviselők általános többségének megbízó levelei rendben találhatván, az igazolt tagok, meg a püspöki kar, alakuló gyűlésre elnökileg egybehívhatnak.

35. §. A jelen szabályok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter útján ő cs. és apostoli királyi Felsége elébe terjesztetnek és általa megerősítettven foganatba vétetnek.

A püspök körlevele azután a következőket írja:

„E választási módozatot közölve, felhívom és kérem t. papságotom, hogy azt azonnal tüzetesen tanulmányozza, s feladatát, a melyet már maga az egyházra s hazára nézve oly fontos autonómiai ügy megkövetel, valamint a közlött választási módozatot kijelel, lelkiismeretesen teljesítse.

Legközelebbi teendőjét a lelkeskedő papságnak, a választási módozat 19. §-a jelzi, melyre nézve, Krisztus Jézusban kérem a t. papságot, buzditásuk kedves hivatást, hogy valamint annak idején a kath. autonómiai

congressusra, egy a választási módozat 19. §-ában előírt ötös bizottságba csakis oly férfiakat válasszanak, akik kath. hitünket ismerik, bátran megvallják és hűségesen gyakorolják.“

Végül értesíti a papságot, hogy mely választókerületek vannak kijelölve. E szerint választókerületünk: *Fejérvár*. (Fejérvári székesegyházi, v. lamint a felső, közép és alsó esperességek.) *Csákvár*. (Csákvári, vaáli, adonyi, bicskei esperességek.) *Budai v. k.*; *központ: Vörösvár*. (Szigeti, érdi és a budai alsó és felső esperességek.)

HIREK.

— **József főherceg szemleuton.** *József* kir. herceg, a honvédség főfelügyelője szemleutjában f. hó 10-én Baján szemléltette meg a honvédséppalotát és teljes melegegését fejtezte ki azok magatartása fölött. Bajáról Zomborba utazott, a hol 11-én tartotta meg szemléjét.

— **Bérmant.** *Dr. Steiner* Fülöp megyés püspök folyó hó 12-én d. u. a fél hat órákor *Moór*ra utazott, hogy ott vasárnap reggel kiszolgáltassa a bérmálás szentségét. F. hó 6-án városunkban a jelzett sorrendben folyt le a bérmálás. 681-en jelentkeztek bérmálandók, a kik két csoportba osztva nyerték a bérmálás szentségét. A megbérmáltak a püspök áldása után fél 12 órákor távoztak a székesegyházból.

— **Kinevezés.** *Gr. Zichy* Gyula főrendiházi tag, ki jelenleg *Budakeszen* segédlelkészi minőségben működik, ő szentsége a pápa által a napokban pápai kamarássá avesztetett ki.

— **Közgyűlés.** A Sz. Alajosról címzett székesfejérvár-palotakülvárosi róm. kath. kisdedovoda 1897. június hó 13-án d. e. fél 11 órákor saját házában rendes közgyűlést tart, melyre a tagok meghívhatnak.

— **Munkácsyné kegyelele.** *Szombaton*, f. hó 5-én temették el *Békés-Csabán Lang* György asztalos mester feleségét, azt az érdekes asszonyt, a ki *Munkácsy* Mihálynak inas-korában mesternéje, gondviselője volt. *Munkácsyné* most kegyelelből gondoskodott arról, hogy az elhunyt sírhelyét díszes emlékkel jelölje.

— **Mortara Mária Pius.** Érdemes vendége van most Székesfejérvárnak *Mortara Mária Pius* missionárius személyében. A tudós és hirneves missionárius nevével már kisgyermek korában sokat foglalkozott a világsajtó. Szülei ugyanis zsidók voltak s kis fiok 11 hónapos korában nagyon beteg lett és *Morifi* Anna cseléd a halál küszöbén megkeresztelte. A gyermek fölépült. IX. Pius, mikor eljutott hozzá ez eset híre, magára vállalta a gyermek gondozását s neveltette őt a katolikus vallásban, mely saját szavai szerint „számára az üdv forrása lett.“ Ezalatt mindenütt csak a *Mortara* esetről beszéltek és a születől elszakított gyermek esetéből a „pápai zsarnokság“ot igyekeztek kimagyarázni. A gyermek pedig elvonulva nevedet keresztény hitében s idővel tudós, nagyhirű missionárius vált belőle, a ki díszes a lateráni kanonokrend tagjainak. Mostanában egy új zárda czéljaira gyűjt alamizsnát, a mely zárda kanonikusokat fognak nevelni. Az adakozókra vonatkozólag a következőket írhatjuk: Az év minden pénteki napján miseolvasás lesz a szent család római kolostorában. A szent család ünnepén pedig nagy misét tartanak az összes élő pártolók és jötevőkért; ez ünnep nyolczadik napja után pedig a megboldogult jötevők lelki üdvéért tartanak misét. A kik rendkívüli adományokat tesznek, *diplomát* is kapnak, olyant, a milyent eddig a rend

jötevői. Ugyan e kiváltságban részesülnek azok is, a kik adományokat gyűjtenek. Ha valaki azok közül, a kik diplomát kaptak, meghal, arról a főnökség értesítendő s lelki üdvéért mise mondatik. — *Mortara* atya csrtörtőkön este érkezett Székesfehérvárra és *Hussár* Károly kanonokhoz szállott. Holnap, *vasárnap a 9 órai nagymise után fog a székesegyhásban a székszékről itt tartózkodásának czélját a hívekkel megismertetni*, és azután ő maga fogja a kegyes adakozóktól a „*A Szent család Rómában*“ című építendő zárda javára az alamizsnát beszélni. Délután pedig a felsővárosi templomban a veosernye után fog gyűjtést rendezni. A nagyhirű, missionárius nemes törekvést olvasóink figyelmében melegen ajánljuk. — A „*Szent Család Rómában*“ zárda építésére adományt elfogad még *Dr. Valló* Simon központi szeminarium aligazgató is Budapesten.

— **Vizsgálat a városházán.** *Gonda* Zoltán miniszteri számtanácos már tegnap megkezdte hivatalos működését. Először is a pénztárt és ezzel szoros összefüggésben álló számvizsgáló bizottságát vizsgálta meg. A pénztárnak példás kezelésével különösen meg volt elégedve. Ezután a rendőrfőkapitányi hivatal vizsgálatára került a sor, melyet azonban elegendő helyiség hiányában az alkapitányi hivatalban kellett eszközölnie. Itt a vizsgálat *Kovács* István bizottsági tag jelenlétében folyik. Jóllehet *Gonda* Zoltán miniszteri számtanácos vizsgálatának ideje rövidre van szabva, mégis kitartó, fáradhatatlan kutatása és főleg *Kovács* István bizottsági tag által jelzett iratoknak beható tanulmányozása által temérdek visszaállást s hanyagságot hozott napfényre. A mint értesülünk, a számvizsgáló biztos a rendőrségi tartahatatlanságokat illetőleg meg fogja tenni a jelentést a miniszteriumban.

— **Csükkönyös disznók.** A *Mann*-féle hizlalda sokat emlegetett disznóiról van szó, a melyeket tudósítónk a hivatalos értesítés alapján már egyszer el is bucsztatott. Sajnos azonban, még ma sem tud városi közigazgatásunk arra a magaslatra emelkedni, a hol a közérdek megóvására hozott határozatait a legnagyobb körültekintéssel hajtja végre. tekintet nélkül, hogy bizonyos jogosulatlan helyen remélt haszonról elesik-e az illető tulajdonos vagy sem. Nem az egyes emberek érdekeit kell legyezetni a hatóságnak, hanem minden alkalommal a közérdeket kell szolgálni. A helyszínen járt hatósági kiküldöttek megállapították, hogy a *Mann*-féle hizlalda a város közepén a közegészségügyet veszélyezteti. A sertéseket határozatilag száműzte is arról a helyről, a hizlalda lakói azonban ma is háborítatlanul veszélyeztetik a környékbeli lakosok egészségét. Kérjük a hatóságot, szerezzen érvényt határozatának, mert ez az állapot tartahatatlanság.

— **Tekeverseny.** A *belvárosi kath. kör* s napokban kezdte meg a már régóta nagy érdeklődéssel várt tekeversenyét. Igen szép, értékes és értékes ajándékokat fognak kiosztani a verseny végén.

— **Hős leány.** *Dr. Major* Ferenc országgyűlési képviselő, városunknak volt tisztí főorvosa — mint már írtuk — *Athéni* tartózkodásakor legtöbbnyire a görög trónörökösövédelemmel alatt álló *Pály*-féle kórházban foglalatzkodott, a honnan egy igen érdekes epizódot beszélt el. A sebesültek közt ugyanis, a kiket a harcztérről szállítottak a kórházba, volt egy 18 éves *Ewson* nevű leány is, a ki mint közkatona küzdött fivére oldala mellett egész a trikalai csatáig, a hol megsebesült. Fivérével együtt, mint árva gyermekek nőttek fel és any-

nyira szerették egymást, hogy nem tudtak elválni. Midőn tehát fivére nem akart egyedül a háborúba menni, ő is katonának fűződött és követte őt a golyózáporba. *Tivkala* mellett aztán egy ágyugolyó czombját találta és elesett. Fivére ekkor hátára vette és úgy cipelte 8 napig, míg nem az ellenség üldözése elől *Domokosba* ért vele. Itt a leányt a táborig kórházba vitték és innen szállították *Lámiába*, később pedig Athénbe. Fivére, miután látta, hogy a leány gondos kezelése alatt van, ismét kardot kötött és visszasielt a táborig tovább harcolni. A hős leány — a kit Major operált — 2-3 hét alatt teljesen felgyógyul, alig várja, hogy talpra állhasson és visszamehessen fivére oldala mellé tovább harcolni. Mindaddig, míg a kórházba nem került, senki sem tudta róla, hogy nő, annyira férfias, bátor kifejezésű arca van. A kórházban beszélt kezelő orvosainak, hogy tiz törököt küldött a másvilágra.

— **Gyásznuise az idegen légióért.** A tizenben a napokban tartották meg a requimet a háboruban elesett filhellénekért a katolikus templomban. A teplom főhajójában volt a szarkofág felállítva egy gyászravatalon, melyet görög zászlók, pálmák és diszes koszorúk borítottak. A gyászünnepeken résztvettek az összes miniszterek, a diplomáciai testület tagjai, diákok és nagyszámú nép. A ravatal körül a garibaldisták és az idegen légió tagjai állottak órságet.

— **Szeszélyes időjárás.** A milyen szeszélyes időjárásunk volt május hóban, éppen olyan van júniusban is. Majd forróság, majd hűvös van. E mellett némely helyen kártékony esőzések vannak, míg máshol meg esőért epekednek gazdáink. F. hó 6-án és 7-én is több helyen valóságos felhőszakadás volt, nagy károkat okozván gabonában és szőlőkben egyaránt. Így Kisbér környékén, különösen Ászáron a szakadó eső nagy területeken levette a gabonát, a szőlőkben pedig sok fiatal hajtást és szőlőfirtöt vert le. Adonyból szintén a napokban vettünk tudósítást pusztító jégesőről; bizony — ha az idő hirtelen meg nem változik — nem sok kihatása van gazdáinknak az idén jó terméshez.

— **Csatorna tisztogatás.** Városunkat átszelő csatorna hálózat tisztogatása a napokban vette kezdetét. A munkások már legnagyobb részben a partokra szórták a posványos földet, de még eddig semmi féle intézkedés sem tétetett arra nézve, hogy az a büzhődött sár azonnal el is távolíttassék onnan. Pedig ez a közegészség és a közlekedés szempontjából okvetlen megkívántatik. Felhívjuk dr. *Bierbauer* Viktor városi tiszt főorvos figyelmét erre a rettenetes állapotra, mert, ha ez a veszedelmes piszok betegítő ott hever a parton, akkor igazán jobb volna a csatornát soha sem tisztítani, mert a vizalatt kevésbé veszedelmes, mint itt a partokon. Ha a városnak nem áll elég szállító fogat rendelkezésére, fogadjanak tehát erre a czélra kocsikat. A város közegészsége csak megérdemli azt a kiadást, a mit erre a czélra fordítanak. — Lapunk zártakor értesülünk, hogy *Reé* István hely. főkapitány ez értelemben tett előterjesztést a tanácsnak, a mely a legközelebbi tanács ülésen tárgyalja és minden valószínűség szerint el is fogadja a helyettes főkapitány előterjesztését.

— **Vakáció.** A mikor a tavaszi nap sugar játszadozik erdőn, mezőn, illatoznak a fák és zöldülnek a ligetek, kétségtelen, hogy kellemesebb a világ kűnn a szabad ég alatt, mint a tantermek poros levegőjében. Haldoklik az iskolai év. A tudományok iránt való érdeklődésnek is megvan a maga természetes határa és ez a határ — a június. Ki látott villámlani téleken, tudományozomjas ifjút június közepében? Tágul a tüdő, átjárja a friss tavaszi levegő s feltámad a lélekben szunnyadó ősi vágy a szabadság iránt. Jövelj boldog semmittevés hónapja, az édes szieszta, csavargás-gáznak, kóborlásnak és nemtörődomségnek a világa! Egy egész nemzedéknek nőnek a szá-

nyai ilyenkor; mint a kalitjaikból kiröppent madarak, száll szét a fiatalság a szélrózsa minden irányában s boldog csicsérgéssel tölti be az egész országot. Különösen a vidéki fiúk várják nehezen a szabadságot, a kiket a tudomány elszakított a szülei háztól, Oh, hogyan készülődnek már a tanyákon, fogadni a semmirekellő, pazarló, haszontalan édes gyerekeket! Készítik a kocsit, befogják a ménesből a kedves háts lovát, pusztítanak a gyöngye baromfinép közt. Számítgatják a napot, az órákat, hogy mikor érkezik. Vajjon sápadt lesz-e? Nőtt-e? Fogyott-e? kérdezzetik egymástól a szülők, testvérek, rokonok és néhány hétig ez az aktuális téma háttérbe szorít politikát, kvótát, mindent. — A belvárosi elemi iskolák már a héten megkezdődnek az év záró bizsgálatok.

— **Szocialista kongresszus.** A szocialisták június 6., 7. és 8-án országos kongresszust tartottak Budapesten. A kongresszusra hetvenöt község százhuszonegy küldöttet jelentett jelentet be, míg tavaly negyvenöt község hetvennégy mandatárust küldött a kongresszusra. A szocialisták pünkösdtől délután a városligeti szinkör előtt nagy négyülést tartottak.

— **A hírlapok utcazi elárúsítása.** *Perczel* Dezso belügyminiszter a hírlapok utcazi elárúsításának szabályozása tárgyában körrendeletet bocsátott ki, a mely szerint a sajtótermékekkel házain vagy azokat utcákon és nyílt tereken elárúsítani csak hatósági engedéllyel lehet. Tilos a kiadónak a hírlapok utcazi elárúsításával testileg nyomorékokat vagy másképp megbotránkoztató külsejű egyéneket, valamint iskolaköteles sorban levő gyermekeket megbiznia s végül pedig az elárúsítással megbízott egyének neveit előzetesen be kell jelenteni a helyi rendőri hatóságnál.

— **Üngyilkosság.** *Pap* Gábor napszámos öreg-utcazi lakos f. hó 11-én d. u. 2 és 4 óra között saját lakásán a gerendára felakasztotta magát. Végzetes tettét itas állapotban követte el, miként az dr. *Bierbauer* Viktor városi tiszt főorvos rendőri orvosi vizsgálatából is kitudnik. *Pap* Gábor a jelzett napon családjával együtt kukoriczát kapálni ment s miként szokta volt. a pálinkás üveget is magával vitte. Már kűnn a kukoriczaföldön megkezdte az ivást, azután pedig családjával a torzsalkodást és felette ittas állapotban felingerülten tért haza, hol az ital hatása alatt vetett véget életének.

— **A tavasz veszedelmei,** a pusztító árvizek az idén az eddigiekhez képest sokkal vehemensebb erővel dühöngtek egyes vidékeken, nyomort, kétségbeesést hagyva magok után. F. évi május hó 29-én hajnali 2 órakor a dunamenti *Kisközeg* községet védő töltést a Duna rohamos árja átszakította s az árviz a község alsó részét s mintegy több száz holdnyi külterületet hajtotta uralma alá. Bár az idejekorán eszközölt mentés következtében emberélet nem esett áldozatul, 50 ház dült össze s még 20 fenyegtet ledőléssel, úgy, hogy sok községi lakos csak alig menthetett meg valamit vagyonából a romok közül. A vízkárosultak mind-egyike szegény-sorsu s most ők maguk hajlék nélkül vannak, termőföldjeik pedig víz alatt; kétségbeesve néznek a jövő elé, aggódva megélhetésükért. Alig két nap múlva meg *Felvincs* városában szólt meg a vészharang, menekülésre hívta föl a lakosságot a közelgő ár elől, mely csakhamar elborította az egész várost s néhány óra leforgása alatt 60-nál több házat sodort el összes melléképületeikkel együtt, úgy-annyira, hogy néhol csak néhány kődarab jelzi az ott állt épületek helyét. A kár csaknem megállapíthatatlan, mindenesetre *felül van százezzer forinton*. A másik levelezőnk írja: *Béksés-Csabán* az árviz pusztításai borzasztó romlását okozták egy jóra való földmives-családnak. A család feje, kinek vagyonát az árviz elpusztította, kétségbeesésében kiirtotta egész családját. *Baranya* és *Torda-Aranyos* vármegyék alispánjainak felhívása a napokban érkezett hozzánk, a melyben a megye és városunk nemes lelkületéről ismert közönséget felkéri, hogy *Kisközeg* és *Felvincs* városa nyomorba jutott lakóságának felségélyezésére adakozzék.

— **Egy örült helyzete.** Nincs szerencsétlenebb lény, mint a ki lelkében, elméjében megzavarodik, mert az ilyen képtelen lett önmagára nézve, hogy nemesebb czélóként küzdhesen: hasznavehetetlen lett a családra nézve, melynek fontartása az ő vállaira nehezedett, vagy a ki elé a család egy szebb jövő reményével tekintett; de hasznavehetetlen lett az államra nézve is, mert egy polgárt veszített el benne. S ezen szerencsétlen lény az, kit tébolyodottnak, — közönségesen örültnek nevezünk. Az állam az örülteket humánus intézkedésekbe — tébolydába, kórházakba helyezeti el. De a tébolydák még nincsenek számarányban egy ország lelki-betegeivel szemben. Ezért nem csoda, ha egy hely megüresedik, 20-30 is vár felvétele. S hogy valakit be lehessen tétetni, nem egykönnyen megy. Ha bírja a napi-díjat fizetni, akkor talán könnyebben, de ha szegény, akkor bizony nagyon sok lótas-futás után, akkor is még kérdés, hogy bekerülhet-e? — De hogy mégis a községet távol-tartsák a bajtól, melyet egy örült okozhatna, azért az ilyen gyorsan, — talán ideiglenesen is, de mégis kórházakba helyezik el, a hol számukra elkülönített lakásokat rendeztek be. Elég fájdalom, hogy a kórházak sem bírnak már annyi lakással, hova az örülteket legalább csak ideiglenesen is el lehetne helyezni. Leg-alább a mi megyei kórházunknak nincs annyi helye, hova az egész megyének örültjeit el lehetne helyezni. Elég sajnos! Így *Perkáta* községben mintegy két hónapja már, hogy bizonyos *Sütő* Erzsébet nevű asszony megörült. Attól az időtől fogva mindig a község „kóter“-jában van. Hol adjon egy község egy ilyennek biztos helyet, mikor nem rendelkezik azzal? A község minden módon törekedett *Sütő* Erzsébet biztosabb helyre és megtehető ápolás alá adni, de kutatásainak elutasítás lett az eredménye. A megyei kórház mégis — már két ízben is — értesítette a községet, hogy rövid idő alatt megüresül egy hely s akkor be lehet vinni. A rövid idő elmuit, de *Sütő* még mindig a kóterben dühöng. A község nem bírja már felöltöztetni, három ízben már meg a kényszer-zubbonyt is darabokra szaggatta, úgy hogy *levegő lett csak a ruhája, a mint meg most is az*. Igazán siralmas egy állapot! Nemcsak látni, de még hallani sem jó róla! Egy ilyen örültnek a jelenléte mindig veszélyezteti a községi közbiztonságot, hát még egy ilyen *Sütő* Erzsébeté még a közszemérmét is sérti mindennekűi és kora ember között, úgy, hogy az ember megbotránkozik, hogy ez már mégis borzasztó! — Szabadítsa hát meg a községet a megyei kórház s vegye oltalmába e ruhátlan örültet, hogy tovább ne sértse a közszemérmét.

— **Kellemetlen meglepetés** érte folyó hó 10-én virradóra *Rigó* Ferenczét és családját *Magyar-Almás*on, mert míg ők nyugodtan aludtak a hátulso szobában, addig ismeretlen tettesek első szobájuk ablak-keresztvassait a legnagyobb csendben lefeszítvén az ablakon keresztül 14 darab vánkost, 4 darab dunyhát és 3 alsó-lepedőt clemeltek. Csodálatos, hogy a szobában álló és nyitva levő nagy almariumból, mely tele volt férfi és női alsó- és felső ruhákkal — semmit sem vettek el, ugyisintén a kályha sarokban levő nagy vándely zsirt sem bántották. *Rigó* Ferenczének nagy a bánata miután az ágynemű — ma holnap a férjhez menő leánynak tulajdona volt, — melyet évök során keresztül gyűjtögetett és tartogatott számára. *Rigó* Ferencztől a tolvajok felmentek *Kindl* Ferencz községi bíró szomszédságában lakó 75 éves beteges, tehetetlen *Ezele* Józsefhez és ott is kifeszgették az ablakvassakat, az öreg ember azonban a zajra felébredt és kicsoszogott az udvarra s így nála a lopás, illetve a betörés nem sikerült. Mind ez megtörténhetett abban a kis községben, — hol a füttyszó is átballik egyik faluvégtől a másikig, — a nélkül, hogy valaki az örök közlél észre veite volna, daczára, hogy a betörők kocsin jártak *Magyar-Almás* utcáin fel és alá.

— **Lopások.** Nagy-Hantoson, múlt hét végén ismeretlen egyének egy bűres embernek ellopták a megtakarított zsirészletét. Majd a következő éjjel egy gazda ember padlására törtek be, a hol összeszedték a ruhaneműt és

megillantak. A csendörök erőlesen keresik a teiteseket, a gyanu, a kóborló cigányokra irányul.

— **Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzése ajánljuk Szűts és társa, a bibornok-érséki és Magyarország hercegeprimásának udvari szállítóit. Budape-ten, IV., Kossuth Lajos-utca.**

Irodalom és Művészet.

Idegen tájakon. Elbeszélések az ifjúság számára. Irta: *Spillmann József S. J.*, magyarul kiadta: *Tóth Mike*. Három kis kötet, csinos kötésben, képekkel. A hirneves kalocsai főgymnáziumnak országoszerzte ismert tanára: *Tóth Mike* igazán nagy szolgálatot tett az irodalomnak, az ifjúságnak, a szülőknek és a tanúgy barátainak e könyvek kiadásával. A realizmus már az ifjúsági irodalomba is becsépésztte magát, azért már az ifjúságnál is ritkább a lelkesedés a szép, jó és igaz eszmékért. Csak néhány napja történt, hogy 30 egyetemű ifjú a nemzetközi szociáldemokraczia hívének vallotta magát, tehát a hazaszeretet előttiük ismeretlen erény, — csaknem naponként olvashattuk, hogy éretlen ifjak életuntságból fejezték fognak önmaguk ellen, elvesztették már hitüket, ártatlanságukat. És ebben nagy része van az irodalomnak. — A szülők igazán bajban vannak, mikor könyvet akarnak gyermekeik kezébe adni. *Tóth Mike* könyveit nyugodtan adhatja minden szülő gyermekeinek a kezébe, az iskolai év végén, a vizsgálatok alkalmával felhívjuk a szülők, iskolai igazgatók és tanítók figyelmét e kis kötetekre. Három kötet jelent meg eddig e vállalatból. Mind a három idegen országban játszik és ez jó, mert fejleszt a gyermekek földrajzi ismereteit. Egyik „*A két gyermek*“, a kaukázusi háború eseményeihez fűződik; másíknak címe „*Az ellen-ség*“ háttérül az ujszélndu-marri háború feje-vertényei szolgálnak; a harmadik pedig *Arumu-gam* megtért indus herceg sorsát eseteit. A nyelvezet pompás magyaros, akár eredeti lenne. A képek sikerültek, a pompás kiállítás a Frank-lin-nyomdára vall. A kis kötetek külön-külön is kaphatók: *Tóth Mike* Jézustársasági atya és főgymnáziumi tanárnál *Kalocsán*. Ismételtelen me-legen ajánljuk.

Kimutatás

a székesfehérvári jótékony nőegylet által segélyezett szegények részére a nagy érdemű városi közönség áldozatkészségéből befolyt kegyes adományokról:

3-ik számú gyűjtő iv. Dr. Steiner Fülöp püspök 20 frt, Piffach József 20 frt, Huszár Károly, Mayer Károly, báró Fiáth Pál és neje 10—10 frt, Benedek Ferencz 9 frt, Komáromy Károly 6 frt, Kuti Márton, Szabócs Jenő, Károly János, Spitzó Lajosné, Lyró Anna 5—5 frt, Lichtneckert Antalné, Hellensteiner Imréné, Mráz Ferencz, Schlammadinger Alajosné, K. I. 3—3 frt, Say Ferenczné, Dietrich Berta, N. N., Fischer, Bogárné Józsefné, Lángerné, Rauscherné 2—2 frt, Hörl Ferenczné 1 frt 50 kr, Rötting nővérek, Rainisz Józsefné, Mányai Mihályné, Bárdossy Imréné, S. Csizmazia Lászlóné, Turi Antalné, Nagy Jóskáné, Gebauer Miklósné, Gáspár Károlyné, Vlasics S.-né, Kovácsné Szögyény-M. Rozália, Kunze Frigyesné, dr. Lauschmann Gyuláné, Fröschl Jánosné, Ambach Józsefné, özv. Gebhard Ignácné, dr. Hankiss Jánosné, Vörös Szilárdné, özv. Seidel Jánosné, Szigl Józsefné, Veichinger Sándorné, Aujedzsky Adolfné, Fodorné Gaál Francziska, Forintos Gyuláné, Wagner Edéné, Szabó Ferencz, Vaigl Imre, S. T., Sohár Béláné, dr. Trummer Gyuláné, Flaskár Józsefné, Leeb Erzsike, Goriupp Nándorné, Horváthné, Lichtensteinné, Kaiser, Kadárné, Schillhanné, Gödlné 1—1 frt, Dubovszky Károlyné, Dám Lajosné, Szűts Istvánné, dr. Hayde Gyuláné, B. H.-né, Wetzl Jánosné, Ulrich Anna, N. N., Prisching, Schafhauser Károlyné 50—50 kr, özv. Piszlet Jenőné 30 kr, Szirkovicsné, Császár Istvánné 20—20 kr, S. M. 10 kr. Összesen 29 frt 40 kr.

5-ik számú gyűjtő iv. Say Győző 3 frt, özv. Say Józsefné 5 frt, Fiáth Imre, Dieballa Györgyné, P. Gy., Schnetzer Nándorné 2—2 frt, Schlammadinger Antal, Koller György, Szölösy Ferencz, Szendeffy Emi, Kohn Adolfné, dr. Halász Kálmánné, Turják

Pétérné, Maasburg báróné, R. P., Kirstein, Nedeczky Agnes, Nedeczky Lujza, Hatyufy Dező, Courard, Breier Sarolta, özv. Hatyufyiné, özv. Schnetzer J.-né, Rosty Mária, Kovács Ignácné, Gánóczky Flórisné, Lakatos Anna, Szűts Pálné, özv. Ascherné, Laczkovits Béláné, Keczán Izidorné, Szűts Arthurné, özv. Schmidt Károlyné, Mészöly Imréné, Seidel Lajosné, dr. Fiáth György, Kovács Kálmán, Imrich Victoriné, Roszberger Károlyné, Romy Gézáné, Fekete Ferenczné 1—1 frt, Lidolt Györgyné 1 frt 50 kr, Kaposi, özv. Müller Mórné, Mészáros Ferenczné, Maron József, Nagy Lajos, Laufenuer Ferencz, Merzits Amália, Pohlencz Alajos, Richter Józsefné, Gröz Bernátné 50—50 kr, Héjj Imre, Németh János, Kovács Imre 40—40 kr, Auerbach Jakab, Stern Béla, Adametz Karolin, Szalay Andorné, Maron Istvánné, Kapros Mihályné, Jandrók Istvánné, Markos, Janzsa Jánosné, Metykó Károlyné, Stummer Károly, Hoffmann Hermann 30—30 kr, Magyar Jánosné, Stárck Sándor, Beverhardt Péter, N. N., Trautmann Ferencz, özv. Pap Sándor, Niedermár István, Schreinoffer Jánosné, Kovács Lajosné, Ferenczy Károlyné, Seikz Józsefné, Krammer Antal, S. I., Pap Istvánné, N. M., Simon Józsefné, Pothorny A., Vas Mihály, Mózer Terézia, özv. Propst Antalné, Deutsch Adolfné, Lichtneckert Jánosné, Deszpotovics Jánosné 20—20 kr, Szabó György 15 kr, Brick Adolfné, Mayer Lajosné, Hári Lajosné, Major József, Rosta Imre, Hancsel Jánosné, T. L., Folkner Antal, Lévy Jánosné, Dornis Lászlóné, Katona Horváth Józsefné, Májné, S. M., N. N., Maizer Mihályné, Maizer Józsefné, Maizer Pálné, Nyulasi Ferencz, Schwarz Mórné, Bócai János, Lencsés, József Gyurkovics Jánosné, N. N., özv. Veigaldné, Gáncs Istvánné, Seidl Pálné, Vinciczai Pálné, Virág Istvánné, Tóth Ferencz, Szabó Ferenczné, 10 10 kr, Kö Istvánné, Katona Horváth György, Kis Gáborné, Szabó Józsefné, Virág Mihály, Zugor János, Lencsés Józsefné 5—5 kr, Asztovics Józsefné 4 kr, N. N., Egyed Anna 3—3 kr, N. N., 2 kr. Összesen 185 frt 30 kr.

6-ik számú gyűjtő iv. Karl Józsefné 10 frt, Flitsch Miklósné, Csizsereczta rendház, Madaras Lipótné, Grünfeld Jakab, Werthheim Arminné 5—5 frt, Tóth Endréné, Grensperger István 3—3 frt, Kelemen Gézáné, Vermes Mihály, Gőrgy Vinczéné, Cimpoa M., Tóth Aladárné, Kránitz, özv. Klein Józsefné 2—2 frt Fischer Manó 1 frt 50 kr, ifj. Flitsch Miklós, Balassa Sándor, idb. Eisenbarth Ágostonné, Námesy Ferenczné, Dr. Krausz Zsigmond Shalkó Jozefine, Dr. Herman Sándor, Neumann Lipótné, Reinitz Lipótné, Pláner, Dr. Pataky Arminné, Lövy Gyuláné, Havranek Józsefné, özv. Keresztury Ödönné, Albrecht Józsefné, Bakos Jánosné, Horváth Lászlóné, Szelke Kristófné, Dr. Steiner Jákóné, Grünfeld József, 1—1 frt, Lindemann Antal, Havas Gáborné, Schmelzer Jákóné, Rosner Vilmosné, Hirschfeld Adolfné, Herder Alajos Singer Ignácné, 50—50 kr, Fleischer József 30 kr, Fister József 20 kr, Nagy István Peresztegi, Boda Istváné, P. Nagy Jánosné, Lizi János, Berregi József 10—10 kr, Gerdán Mihály, 5 kr, Kocsis Rozália, Rákos M. 2—2 kr. Összesen 81 frt 9 kr.

7-ik számú gyűjtő iv. Gebert Otília, Schöln Simon, ifj. Bürgermeister Györgyné, Rausnitzer Mórné, Kirchnerné, Obermayer Jánosné, Havranek Antalné, Kovácsné, Nagy Miklósné, Dr. Varga Zsigmondné, Nagy Ignácné 1—1 frt, Veisz Antal, özv. Hoffmanné özv. Kaiser Alajosné N. N., Czike Sándorné, Paulus Istvánné, Kaufmann Vilmosné, Antal Ferenczné, Antal Antal, özv. Pollák Józsefné, Schwarz Somárné 50—50 kr, Horváth Sándor, Berghammer Józsefné 40—40 kr, Veisz Jakabné, Rieder K., Reitmanner Dávidné, Seemann József 30—30 kr, Rieder Dezsőné Lhotka, Gaál Andrásné, Sziksz Józsefné, Mikó Ferenczné, Knittelhoffer Jánosné 20—20 kr, N. N., Lics Ferencz, Steger Ferenczné 15—15 kr, Királykut 16., özv. Gubicza Istvánné, Tóke Jánosné, Lics Ferenczné, Stolzenberger Ferenczné, Klér Gáspárné 10—10 kr, Tehel Soma, Radics Jánosné, Molnár Jánosné 5—5 kr. Összesen 20 frt 40 kr.

(Vége következik.)

Közgazdaság.

A bimetalizmus ügye.

Brüsszelből írják az Agrár értesítőnek, hogy a belga bimetalisták között mozgalom indult arra nézve, hogy az amerikai bimetalista értekezletet megünnisítsák. Mac Kinley az Egye-

sült-Államok köztársasági elnöke újabban Wolcott szenator, Adlai Stevensont, a köztársaság alelnökét és Charles J. Paine generálist küldte Európába azért, hogy az európai kormányoknál, nevezetesen a francia, angol és német kormányoknál előkészítse a tervezett nemzetközi értekezletet, melytől a bimetalista megállapodást várják. A belga bimetalisták abból az alkalomból, hogy az amerikai külödöttek a napokban fogják megbízatásukat Méline francia miniszterelnöknek bemutatni, protestálni akarnak az amerikai értekezlet ellen, melytől semmi eredményt nem várnak. A belgák arra hivatkoznak, hogy az 1878, 1881. és 1892. évben megtartott értekezletek azért hiúsultak meg, mert az értekezleteken olyanok vettek részt, a kik nincsenek áthatva a bimetalizmus szükséges voltától, s a kik mindjárt kezdetben olyan állást foglaltak el, mely a komoly tárgyalást a bimetalista alapon félig-meddig maga kizárta. Már pedig igaza van szerintünk Balfournak, az angol kincstár lordjának, a ki azt mondja, hogy nincs oka azt hinni, hogy ma nemzetközi értekezlet útján megállapodásra lehetne e kérdésben jutni, s ha egy újabb bimetalista értekezlet meghusulna, az komoly szerencsétlenség volna a bimetalizmusé néve. A belgák már most ennek következtében azon vannak, hogy az ősszeze államokban lebeszéljék a kormányt a konferencián való részvételről.

A belgáknak ezt az akcióját a magyar bimetalisták nem tarthatják helyesnek. Az tény ugyan, hogy az értekezlet megünnisülése veszélyes a bimetalizmus sorsára nézve, de az is bizonyos, hogy a nemzetközi megállapodás értekezlet nélkül nem jöhet létre. Az a kérdés tehát, hogy alkalmas-e a mai időpont az értekezletre vagy sem, s hogy az értekezlet helyesen készítették-e elő.

Erre nézve a főnehézség Anglia részéről toroghat fenn, Franciaország és a latin érme unió többi tagjai, valamint Amerika részéről nem lehet okunk azt hinni, hogy nem szívesen járulnának hozzá a megállapodáshoz, Németországban pedig szintén van hajlandóság a bimetalista egyezményre.

E kérdésben az angol bimetalisták véleménye az, hogy az angolok okvetetlenül hozzájárulnak a bimetalista megállapodáshoz, de örültséget kívánnak tőlük a németek, mikor azt óhajtják, hogy éppen ők járjanak elől. Ha Amerika és Franciaország egyezsége lépnek, az angol kormány kénytelen lesz nyomon követni őket és a németekkel együtt hozzájárulni a bimetalista nemzetközi egyezményhez.

Ami pedig az értekezlet előkészítését illeti, ez irányban Mac Kinley láthatólag helyes nyomon jár és nem akarja az ügyet, melynek ő is barátja, a Balfour jelezte szerencsétlenségé kitenni.

Az amerikai kormány által kiküldött Wolcott szenatornak eddig teljesen misztikus homályba burkolt útja a legkedvezőbb eredményre vezetett. A szenátor Mac Kinley elnök azért küldte át, mert nem akarta a legközelebbi amerikai érmeértekezletet az elé az eshetőség elé állítani, hogy az államok képviselői elvi kérdéseken disputálva, eredmény nélkül menjenek ismét szét s így jobbnak látta az értekezletet előkészíteni. A szenator járt az angol, francia és német irányadó köröknél és kormányoknál s távozásakor, ellentétben a lapok akkori közléseivel, bizalmas körben kijelentette, hogy a kormányoknál talált hajlandóságot arra nézve, hogy az értekezletben aktív részt vegyenek és a kérdések részleteinek megvitatásába is bemenjenek. Ennek tulajdonítható az is, hogy az Egyesült-Államok kormánya újabb három külödötet menesztett Európába, a kik az előbb Wolcott szenator által benyújtott kedvező jelentés nyomán kelt utasítás alapján most folytatják tárgyalásaikat a londoni, párisi, berlini és bécsi kormányoknál.

E tárgyalások eredménye még bizonytalan, de az tény, hogy ha a Wolcott-féle jelentés nem lett volna kedvező, akkor az újabb külödöttség nem jött volna át, másrészt pedig az is bizonyos, hogy Amerika egy előkészítetlen értekezletre nem hívja meg az államokat s valószínű, hogy a legközelebbi érmeértekezlet

csak formai befejezése lesz egy bizalmas uton létrehozandó egyezménynek.

Nem lehet tehát okunk az előkészítetlenségtől tartania s tekintettel arra, hogy Amerikában sürgősebb a bimetalizmusra való áttérés, mint bármely más államnak, nem is képzelhető hogy ma Mac Kinley akarja a kérdést hajótörésnek kiténni.

Az értekezletet szívesen kell fogadnunk és abban töltünk telhetőleg részt is kell vennünk. Azt hisszük egyébiránt, hogy a belga bimetalisták ez akciója a többi államok között meg lehetően izolált fog maradni.

* **Mit tegyünk?** Egy lelkes magyar gazdának, **Emődý** József nyitrai megyei földbirtokosnak jeles füzetet látott napvilágot e héten. A füzet az igazi magyar agrárpolitikáról szól s öt íven foglalja össze a magyar agrárválság orvoslásának eszközeivel, melyeknek kiinduló pontjait a szövetkezést állítja elének. A füzet, melyet minden magyar gazda szeretettel fog olvasni, Singer és Wolfner kiadásában jelent meg s 80 kr-ért kapható minden könyvkereskedésben. Mintán az első kiadás már fogytán van, a szerző — értesülésünk szerint — a második kiadást rendezti sajtó alá. — A munka hosszabb polémia után, melyet Tisza István saját külön agrárpolitikája ellen folytat, arra tér rá, hogy mik az igazán jó gazda teendői a válságos állapotokkal szemben. A belterjes gazdálkodást első sorban önmagára kell alkalmaznia a gazdának s belterjesnek kell lennie a takarékosságban, nem tévesztvén szem elől az igaz szükség kielégítését. Intenzívnek kell lennie a humanitásában gazdálataival és munkásaival szemben s jó üzletemberré kell lennie, ki a konjunkturákat hideg megfontolással mérlegelje, mert csak az a jó mezőgazda tudja magát a felszínen tartani, a ki egyszersemind jó üzletember is. A szerző könyvének második részé-

ben tisztán állítja elének azt, hogy mit kell a gazdának tennie. Rámutat az elszigeteltség átkára, be kell látnunk, hogy pártok és kormányoktól nincs mit várnunk, a liberális jelszava alatt tulajdonképpen csak a pénz uralkodik s e mellett terjednek a szociálisizmus tanai. A pártok és kormányok mindent csak a gazdától várnak s a gazdák azért nem tehetnek, mint kézzel kézben, szorosan összetartva, megalakítani azt a nagy, hatalmas kört, mely közjogi pártállás, vallás- és osztálykülönbség nélkül egyesít magában minden becsületes törekvést, tartozék az a mezőgazdaság, a legális kereskedelem, ipar vagy szellemi munka bármely keresetűjéhez. A nagy és hatalmas kör egyes láncszemei a szövetkezetek lesznek, melyeket önzetlen hazafiak már eddig is sok helyen létesítettek. A magyar mezőgazdák e hatalmas körének a Magyar Gazdaszövetségnek pedig építenie és harcolnia kell. Meg kell alkotnia védelmi kört és már ekközben harcolnia kell az uralkodó veszedelmes áramlatok ellen. Meg kell üzennie a harcot annak a nyomorult közszellemnek, mely ellensúlyozza és leigázza tartja a legjobb erőket. Be kell vonni e harcba a szellemi munka, a kereskedelem és iparnak azokat a köreit, melyek a gazdával egy lojális alapon állanak. Ezek segítségével meg kell kezdeni a harcot a nemzetközileg szövetkezett ingó tőke veszedelmes tulkapásai ellen, de meg kell különböztetni az ingó tőke valódi, áldásos szélját annak hamis alkalmazásától. Lehetetlennek kell tenni a politikai és erkölcsi vesztegetéseket. Sürgetni kell a börze alapos reformját, harcolni kell a leplezett úzsora büntetlen művelésére alakult kartellek ellen s fejleszteni kell egy éber, tette kész, agrárius közvéleményt. Követelnünk kell kereskedelmi és vámszerződéseink reformját, a védvámrendszer inaurálását, az adó-reformot s az agrár jog reformját. S ha a gazdaságközönség a harcot sikeresen folytatja, akkor sem szabad nyugodnunk, hanem a nemzetközi megoldásra

váró kérdések tisztázása végett a világ összes mezőgazdáival szövetségre kell lépünk a közös érdekek kapcsán s többek között főleg a bimetalizmus kérdésében kell a megoldást elősegíteni. Ez az elolvasásra érdemes füzet rövid tartalma.

Nyilatkozat.

Az **Hazai Általános biztosító részvénytársaság** az ország valamennyi Előljáróságához körlevelet küldöz, igérvén a községnek fűt-fát, tüzi-fecskendőt, tüzoltók gyámoltását, baleset-biztosítást, olcsó díjakat és azon felül kár esetéu a legméltányosabb kárfizetést, ha . . . a község nagy része nála biztosít.

Hogy miként fogja eme fényes ígéretek többi részét beváltani, azt meg nem jósolhatom, hanem a méltányos kárendezéshez és kárfizetéshez már nekem is van szavam s bár szegény ember vagyok, de felebarátaim okulására elpanaszolom szomorú esetemet.

Az 1895. évi Május havában egy gözmalom építettem s azt a „Hazai” itteni úgynöke kérelmére a társaság direkté e czélra kiküldött úgynökénél 4300 ft-ra biztosítottam, az elem tett ajánlatot jóhiszeműleg aláírtam, nem vévén észre, hogy abban gözmalom és épület helyett csak gözmalomépület iratott. — Malmom 1896. évi Janius havában leégett — s mi történik? A Hazai ált. bizt. társ. kiküldi házbecsőlőjét és nagy megdöbbenésemre rám tette, hogy én csak a 800 forintot érom malomépületet biztosítottam, de nem a malmot és így nekem csak 776 forintot fizet. Én természetesen nem fogadtam el ezen lesújtó ajánlatot és kijelentettem, hogy perrel fogom jogomat érvényesíteni.

Mintán én a gözmalomot részletfizetésre rendeztem be, nagyon természetes, hitelezőim a malom árát tölem azonnal követelték, s mivel én a károszveget nem kaptam meg, kénytelen voltam birtokaim nagy részét eladni, hogy hitelezőim kifizethessem, mi által én teljesen tönkre tettem.

Ajánlom t. felebarátaim figyelmébe a Hazai fentebbi fényes ígéreiteit, de azt hiszem, mások is hozzám hasonlólag megkeserülhetik ama perczet, melyben ily fényes, sokat ígérő, de — mint nálam is igazolva lett, — semmit nem adó ígéretek révén lépne mennek, azon nyugodt öntudatban, hogy biztosítva vannak és miként én, sajnos, az ellenkezőről fognak meggyőződni. Nagy-Perkátán, 1897. május 25-én.

Balázs György.

Elöttünk:

Vértési Venczel,
jegyző, tanu.

Jákli István,
tanu.

948/k. b. s. p. 1897.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésem alatt álló „Székesfehérvári Kerületi Betegsegélyző-pénztár” igazgatósága által 1897. évi március hó 14-én tartott rendes havi ülés határozatából folyólag a segélypénztárnál újjonnan szervezendő 4 járási biztos. illetve járási megbízotti állásra, mely állás 200 forint ovadék és egyenkint 240 forint évi törzs fizetés, 60 forint lakbér általány és a szorgalom után megfelelő czírka 200—350 forintig terjedő % jutalék javadalmazással van egybekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtó egyénektől megkivántatik a nagykorúság és a kifogástalan előélet, előnyben részesülnek a katona viselt egyének és azok, kik már valamely közszolgálatban álltak, vagy biztosítási ügyletekkel foglalkoztak.

Felhívom tehát mindazon egyéneket, kik ezen állás bármelyikét elnyerni óhajtják, hogy a kellőkép felszerelt és az eddigi működésüket igazoló sajátkezűleg írt kérvényüket **folvó hó 24-én déli 12 óráig** a segélypénztár központi irodájába (Jókai-utca 4. szám), hol ez ügyben a szükséges bővebb felvilágosítás is megszerezhető, a hivatalos órák alatt személyesen, avagy postai uton annyival is inkább nyújtsák be, mert ezen záros határidőn túl érkezettek többé figyelembe nem vétetnek.

Székesfehérvár, 1897. évi június hó 8-án.

Dr. Saára Gyula, igazgató.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabatok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó

cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

—• Nagy raktár asztal- és futó-szönyegekb. —•

LŐWY ADOLF + + + + +

+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**

(Felmayer mellett.)

BUTOR

raktáromat, kárpito- és asztalo- műhelyeimet május hóban

Kossuth-utca 18. szám alá helyeztem,

egyszersemind megnagyobbítottam.

Idáig nem létező olcsó árakon kaphatók:

Háló, Ebédlő, Szalon, Iroda és minden lakosztály berendezések;

Egye: szekrények, és ágyak, magas divánok, ottománok, tükrök, képek, hajlított

székek, asztalok, karnisok, összeosztható fotel, és szekrény ágyak.

Lőször, afrik, és ruganyos madzracok méret szerint pontosan készíttetnek.

Kézimunkák mondérozása izléses kivitelben.

Tapétázások jótállás mellett.

Rajzokkal és költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

IFJ. FÜSTER IMRE

Székesfehérvárott, Kossuth-utca 18. szám.

Apró hirdetések.

E rovathoz kösölt egy-egy hirdetésnek, ha lakcím nincs kitűzve 4 soros terjedelemben egyszeri közlésre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-rt véltetik fel.

Értesítéseket díjtalán ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válassz-bélyeg mellékelteik válaszol.

HÁZVEZETŐNEK

ajánlkozik intelligens fiatal özvegy, urasági házhoz; gyakorlott mindennemű házvezetésben, jó főző, házi varrást is elfogad; meggy magányos urhoz vidékre is. Czim a kiadóhivatalban. „Nemeslelkű nő.”

ELADÓ HÁZ.

Egy három lakásból álló ház eladó. Van benne egy utcai lakás három szoba, üveges folyosó, konyha, kamra, pincze, padlás s ezenkívül két udvari lakás, mely 1-1 szobából, konyhából, kamrából áll. Van udvara és termőképes szőlővel beültetett kertje. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

HÁZVEZETŐNŐI

állást keres egy a háztartás minden ágában jártos fiatal hölgy. Legszívesebben papi házhoz menne, vagy mint anya-helyettes, árva gyermekek mellé. Ajánlatok „Csendes Otthon” czim alatt a kiadóhivatalba küldendők.

KIADÓ

2 csinosan butorozott világos nagy szoba. Mindkettőben két-két ágy van. A bérbeadás igen mérsékelt árért történik. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

FIATAL ÁRVA

leány, igen jó családból való, mint házikisasszony keres alkalmazást uri családnál, esetleg magános öreg urhoz is elmegy. Ajánlatokat „Arva leány” czimen továbbít a kiadóhivatal, a hol egyuttal a czim is megtudható.

Bámulatos olcsóság!

!PARTH! VÉTEL!

5000 darab turista ing, melyeknek eddigi ára 2 frt volt, most csak 50 kr.

Kaphatók: LÖWI ADOLF kereskedésében, Felmayer mellett.

BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!

a legcsinosabb és legelősebb

jégszekrényekben

PICK MÓR

bádogos üzletében, Nádor-utca.

Ugyanítt

megkaphatók az újonnan érkezett csinos mosdó készletek, pompás madár kalitok saját készítményű fürdő-kádak, egész konyhaberendezések, legjobb világítással bíró álló- és függő-lámpák, különféle fagyalt-gépek, ugyszintén

épületmunkálatok

u. m. fedések, csatornázások stb. a legolcsóbban elvállaltatnak.

Simon Lajos

asztalos és kárpitos butorraktára

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6. SZÁM. (Postaház átellenében.)

Ajánlja saját készítményű asztalos és kárpitos butormunkákkal dúsan berendezett tizletét, hol mindennemű asztalos és kárpitos munkák gyorsan és pontosan elkészítettnek. **Jutáuyos árak.**

Elvállal lakosztályok teljes berendezését.

Bevásárlások részletfizetésre is eszközölhetők.

FIGYELMEZTETÉSI!

Van szerencsém a mélyen tisztelt iparos urak becses tudomására adni, hogy lack gyártmányaink a legelismertebb és fölülmulhatlan jó minőségű az összes angol gyártmányok között.

Egyedüli főraktárunkat

IFJ. TÖGL GYULA

fűszer- és festékkereskedésébe

helyezettük át úgy a város, mint a megye részére.

Kérjük a t. vevő közönség gyakori bevásárlását.

Tisztelettel

Nobles és Hoare.

!!! FÜRDŐ-MEGNYITÁS !!!

Kics fekvésű BALATON-FÜLDVÁR fürdőtelepen, birtokemhes tartozó

Kupa-vezér-, Bendeguz-szállodákat

és Sarolta-Villa szállodát, továbbá az

Étkezde-épületet

folyó hó 17-én nyitom meg.

Házias konyhám, izlésesen-kényelemmel berendezett szállodáimat a nagyrabecsült Publicum figyelmébe ajánlom.

ÁRAIM MÉRSÉKELTEK!

Bem Gyula,
szálloda- és jószágbérlő.

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.